

"Навоий-ўзбек тилининг асосчиси"

Андижон вилояти Балиқчи тумани 44-умумий ўрта таълим мактаби
она тили ва адабиёт ўқитувчиси **Усмонова Феруза**

Алишер Навоий жахон адабиётида салмоқли ўрин эгаллайди. Унинг жуда кўп илмий, тарихий асарларидан ташқари, ғазал ва дostonларининг ўзи бир неча юз минг мисрани ташкил қилади. Навоий шеърларини ўз ичига олган "Чор девон" 47 минг мисрадан иборатдир. Бадиий ижоднинг гўзал намуналарини тўплаган "Хамса" асари 60 минг мисрага яқин шеърни ўз ичига олади. Навоийнинг 6 мингга яқин фордча ғазаллари ҳам бор.

Шеър ва тафаккурнинг буюк соҳибқирони бўлган Алишер Навоий ўзида туғилган ҳар бир фикрни шеър билан ифода қилар эди:

Кўнглимда не маъний бўлса эрди пайдо, Тил
айлар эди назм либосида адо.

Алишер Навоий ўзбек тили учун кураш байроғини юқори кўтарган шоирдир. Навоийгача ўзбек ва умуман турк халқлари адабиёти эрон адабиётининг таъсири остида эди. Ҳамма шоирлар деярли форс тилида ёзар эдилар. Ўзбек тилида ёзиш айиб саналар ва ўзбек тилида ёзилган асарларни сарой ахиллари тан олмас эдилар. Ўз халқининг тили учун кураш вазифасини тарих бизнинг буюк Алишер Навоийга юкалади. Навоий шундай бир шароитда "Мухакаматул луғатайн" номли машхур асарини ёзиб, ўша даврда "Турк тили" деб аталган қадмги ўзбек тилининг форс тилидан ҳам бой ва ранг-баранг эканини исбот қилди ва ўзбек тилида бир қатор асарлар яратди. Бу асарларида ўзбек тилининг бутун бойлиги, жозибаси, гўзаллиги ўз ифодасини топди.

